

(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту

УЗГОДЖЕНО

Декан Факультету економіки та
бізнес-адміністрування

 С.Смерічевський

«19» 05 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

 Полуні

«21» 05 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-наукова програма: Економіка

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР /К	КР / КІр	Форма сем. контролю
Очна	2	90/3	10	20	-	60	-	-	екзамен 2с
Заочна	2	90/3	6	4	-	80	-	-	екзамен 2с

Індекс: НДФ-- 6, --051/21 – 1.3.3

СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021

Робочу програму навчальної дисципліни **«Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»** розроблено на основі освітньої програми та навчальних планів № НДФ-6-051/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-наукова програма «Економіка» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
Зав. кафедри економіки повітряного
транспорту, д.е.н., професор

О.В. Арєф'єва

професор кафедри економіки повітряного
транспорту, д.е.н., доцент

С.Т. Пілецька

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» (освітньо-наукова програма «Економіка») – кафедри економіки повітряного транспорту, протокол № 16 від 18.05.2021 р.

Завідувач кафедри

О.В. Арєф'єва

Гарант освітньо-наукової програми

О.В. Арєф'єва

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол №6 від 19.05..2021 р.

Голова НМРР

А.Т. Тофанчук

УЗГОДЖЕНО
Директор Інституту новітніх
технологій і лідерства

УЗГОДЖЕНО
Завідувач аспірантурою та
докторантурою

П.В. Горінов

І.В. Жудова

«20» 05 2021 р.

«20» 05 2021 р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 3 з 19	

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
1.1. Заплановані результати.....	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	6
2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	9
2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг	10
2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг	11
2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг	11
2.4.1. Перелік питань для підготовки до екзамену	11
3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ 3	
ДИСЦИПЛІНИ	14
3.1. Методи навчання.....	14
3.2. Рекомендована література	14
4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ	
СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.....	16

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 4 з 19	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення робочої програми навчальної дисципліни», затвердженої розпорядженням від 10.07.2019 №071/роз та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Дана навчальна дисципліна відноситься до циклу дисциплін з оволодіння глибинними знаннями зі спеціальності та є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі соціальних та поведінкових наук.

Метою викладання навчальної дисципліни полягає у опануванні комплексу знань щодо формування, організації та реалізації стратегічного процесу на підприємстві та набуття слухачами навичок та вмінь застосування сучасного прикладного інструментарію стратегічного аналізу, розробки та реалізації стратегії з урахуванням передової міжнародної та вітчизняної практики використання цих інструментів, забезпечення інноваційного розвитку економічних систем, оцінювання їхнього інноваційного потенціалу, обґрунтування та реалізації ефективних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах.

Завдання вивчення навчальної дисципліни є:

- формування системного уявлення про процес формулювання, розробки, реалізації та корегування стратегії на підприємстві;
- надання студентам практичних навичок проведення діагностичних процедур з виявлення передумов та оцінювання перспектив поліпшення підприємством своїх конкурентних позицій;
- оволодіння діагностичним інструментарієм стратегічного аналізу ресурсів та активів підприємства;
- озброєння магістрантів методами виявлення та оцінювання стратегічних альтернатив підприємства;
- формування цілісного уявлення про засоби реалізації стратегічного управління підприємством та його розвитком у просторі й часі;
- систематизація та поглиблення знань про ресурсне та організаційне забезпечення стратегічного процесу та процедур створення стратегічної архітектури підприємства;
- вивчення методичних підходів та опанування практичним інструментарієм сучасних управлінських технологій формування та реалізації стратегічного процесу на вітчизняних підприємствах;
- вивчення механізмів управління інноваційним розвитком економічних систем;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 5 з 19	

- забезпечення результативності формування та використання інноваційного потенціалу підприємств, ефективністю інвестування в інновації;

- набуття вмінь обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку та альтернативні варіанти управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

– здатність до застосування сучасних інформаційних технологій та програмних продуктів у викладацькій та науковій діяльності (ЗК05);

– здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру відповідно до сучасного наукового дискурсу в сфері економіки, моделювати відповідні об'єкти досліджень, математично обробляти дані, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень (СК05);

– здатність адаптуватися до нових ситуацій, застосовувати джерела активізації творчого пошуку, включення в роботу свідомих та підсвідомих інтуїтивних та логічних зв'язків, асоціацій, нестандартних рішень (СК15);

– розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та / або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках (ПР04);

– розробляти та реалізовувати наукові та / або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та / або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми економіки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів (ПР07);

– виявляти та вирішувати проблеми сучасної економіки та знаходити способи їхнього розв'язання шляхом продукування нових знань; аналізувати основні тенденції та генерувати пріоритетні напрями розвитку науки управління; ефективно використовувати основні положення сучасних теорій економіки та управління для подолання кризових ситуацій на підприємстві; обґрунтовувати управлінські рішення, використовуючи нагромаджене теоретичне підґрунтя у сфері економіки та бізнес-адміністрування (ПР11).

Навчальна дисципліна **«Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»** посідає важливе місце серед дисциплін, що викладаються здобувачам у вищих навчальних закладах. Вона тісно пов'язана із вивченням таких курсів, як «Філософія науки та інновацій», «Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень (модуль «Економічне забезпечення наукових досліджень»)), «Англійська мова наукового спрямування», «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах», «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем»,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
			стор. 6 з 19

«Управління знаннями» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої школи», «Антикризове та вартісно-орієнтоване управління», «Проектний консалтинг», «Проектний консалтинг» та ін.

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «**Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства**», який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль №1. Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства

Тема 1. Концептуальні засади теорії стратегічного управління підприємством. Стратегічний процес на підприємстві

Характеристика та тенденції розвитку сучасної економіки. Якісна зміна природи відносин за умов постіндустріального етапу розвитку суспільства (так званої «нової» економіки). Характеристики «нової» економіки. Діапазон джерел конкурентних переваг підприємства в контексті моделей його розвитку: «внутрішній розвиток — зовнішній розвиток», «організаційний розвиток — діловий розвиток». Сутність стратегічного управління та його роль у забезпеченні розвитку підприємства. Дефініція стратегічного управління. Мета і принципи стратегічного управління. Порівняння оперативного та стратегічного управління. Роль стратегічного управління в розвитку підприємства. Проблеми розвитку вітчизняних авіапідприємств.

Концепція та практика впровадження стратегічного управління на підприємствах. Сутність стратегічного процесу на підприємстві. Відмітні ознаки стратегічного процесу. Стейхолдери підприємства та їх інтереси. Способи узгодження інтересів стейхолдерів у стратегічному процесі. Стратегічна рефлексія та її значення у стратегічному процесі підприємства. Стратегічні дії як складова стратегічного процесу на авіапідприємствах.

Тема 2. Стратегічні орієнтири підприємства: місія, візія, цілі. Розробка стратегії окремих бізнесів та їх систем

Стратегічна орієнтація підприємства: сутність та призначення. Місія та практика її визначення зарубіжними та вітчизняними підприємствами. Простір конструювання місії підприємства. Основні етапи конструювання

місії підприємства. Графарет розробки ділового кредо підприємства. Візія керівництва підприємства. Концепція стратегічної візії за Д. Аакером. Стратегія як ключова складова стратегічного менеджменту. Поняття стратегії: багатоваріантність визначень. Роль і місце стратегії в розвитку підприємства. Концепція життєвого циклу організації. П'ятиетапна модель життєвого циклу підприємства. Загальні стратегії підприємства на різних етапах життєвого циклу підприємства. Класифікаційні ознаки стратегій підприємства. Різновиди стратегій за класифікаційними ознаками. Особливості розробки і реалізації стратегій авіапідприємств.

Загальні та загально-конкурентні стратегії. Поняття «стратегічного набору» підприємства. Аналіз ресурсів, компетенцій та динамічних здатностей підприємства. Варіант розвитку авіапідприємства і порядок формування стратегій. Цілі та роль внутрішнього аналізу в стратегічному управлінні. Оцінка ресурсного потенціалу підприємства як цільова настанова внутрішнього стратегічного аналізу. Поняття та структура внутрішнього середовища підприємства: функціональний і ресурсно-компетенційний підходи. Ресурси та компетенції підприємства. Матеріальні та нематеріальні ресурси. Аналіз ресурсів за категоріями: людські, фінансові, виробничо-технологічні, інформаційні, комунікативні, матеріальні ресурси. Аналіз ресурсів за ступенем їх специфічності. Особливості аналізу ресурсів на авіапідприємствах.

Тема 3. Управління реалізацією стратегічних планів та стратегічними змінами

Зміст і завдання проведення стратегічних змін. Потенціал та порядок здійснення стратегічних змін. Ризики стратегічних перетворень та управління ними. Діагностика стратегічної позиції підприємства. Реалізація стратегії підприємства на засадах збалансованої системи показників. Діагностика стратегічної позиції авіапідприємств та реалізація стратегії авіапідприємства на засадах збалансованої системи показників.

Системи оцінювання діяльності підприємства та їх еволюція. Сутність та етапи розроблення збалансованої системи показників (BSC). Чотири перспективи збалансованої системи показників: фінанси, клієнти, процеси та навчання. Етапи розробки BSC. Стратегічна карта цілей підприємства та принципи її побудови.

Менеджмент знань як управлінська технологія. Сутність та два аспекти управління знаннями організації: «know ledge management» як складова менеджменту та інформаційна технологія. Знання організації як об'єкт управління. Класифікація знань підприємства. Призначення управління знаннями як специфічної методології набуття підприємством стійких конкурентних переваг.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 8 з 19	

Тема 4. Інновації і циклічність економічного розвитку. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку

Поняття економічного зростання. Причини циклічного розвитку економіки. Теорія «довгих хвиль» М. Д. Кондратьєва. Положення теорії Й. Шумпетера. Різновиди ефектів інноваційної діяльності: економічний ефект, науково-технічний ефект, науковий (пізнавальний) ефект, соціальний ефект, екологічний ефект.

Методи вимірювання рівня інноваційного розвитку: розрахунок зростання обсягів доходу у порівнянні з аналогом; оцінювання ефективності інновацій за показниками терміну корисного використання; застосування системи оціночних показників, які враховують інтереси різних учасників інноваційного проекту; розрахунок інтегрального (загального) ефекту від створення, виробництва та експлуатації нововведень; застосування методів компаундінгу та ануїтету у поєднанні з методом дисконтування; використання двох норм доходу на капітал.

Поділ ринкових суб'єктів інноваційної діяльності на чотири категорії: експлеренти, патієнти, комутанти і віаленти. Венчурне підприємство та його форми: незалежні венчурні фірми; впроваджувальні фірми; венчурні фірми, що фінансуються інвестиційними фондами; внутрішній венчур.

Особливості формування та функціонування бізнес-інкубаторів: послуги та учасники. Оцінка складових їх майбутнього успіху: бізнес-ідеї, команди і компанії.

Зв'язок інновацій досліджень та виробництва. Формування та функціонування нових організаційних структур: регіональні науково-технологічні центри; технопарки; технополіси. Необхідність спільного проведення науково-дослідницьких робіт. Організаційні форми науково-технічної кооперації: галузеві міжфірмові дослідницькі інститути; науково-технічні альянси; консорціуми; спільні підприємства.

Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства

Глобальне конкурентне середовище та інформаційно-комунікаційні системи. Основні напрями глобального перетворення економіки. Особливості інноваційного розвитку в умовах глобалізації. Основні тенденції світового науково-технічного розвитку зумовлені становленням нового технологічного укладу.

Необхідність оцінки інформаційних та комунікаційних технологій. Індекс інформаційних та комунікаційних технологій економіки знань. Індекс технологічної оснащеності. Ефективність маркетингових комунікацій в інноваційній сфері.

Елементи інноваційної інфраструктури: фінансово-економічний супровід інноваційної діяльності; сертифікація інноваційної продукції; захист прав інтелектуальної власності та консультаційне забезпечення; експертиза проектів; розроблення спеціальних програм розвитку національних технопарків та інкубаторів. Складові елементи та характеристики форм передачі технологій на ринку інновацій: некомерційна, комерційна, вертикальна, горизонтальна, активна, пасивна.

Поняття дифузії інновацій. Зацікавлені та незалежні джерела інформації. Класифікація споживачів за ставленням до інновацій. Маркетингові стратегії подолання споживчого опору інноваціям на ринку. Криві дифузії інновацій. Внутрішні та зовнішні фактори мотивації споживача. Характеристика засобів просування різних видів товарних інновацій. Позиціонування інноваційних товарів на ринку.

Стратегії інноваційного розвитку підприємства: традиційна, імітаційна, залежна, опортуністська, оборонна, наступальна. Особливості розробки інноваційної стратегії розвитку на авіапідприємстві. Рівні стратегічного планування інноваційної діяльності на авіапідприємстві. Способи та методи активізації інноваційної діяльності на авіапідприємстві.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»									
1.1	Концептуальні засади теорії стратегічного управління підприємством. Стратегічний процес на підприємстві	2 семестр				2 семестр			
		16	2	2 2	10	15			15
1.2	Стратегічні орієнтири підприємства: місія, візія, цілі. Розробка стратегії окремих бізнесів та їх систем	16	2	2 2	10	10			10
1.3	Управління реалізацією стратегічних планів та стратегічними змінами	16	2	2 2	10	17	2		15

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 10 з 19	

1.4	Інновації і циклічність економічного розвитку. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	16	2	2 2	10	19	2	2	15
1.5	Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	14	2	2	10	18	2	1	15
1.6	Модульна контрольна робота №1	12		2	10				
1.7	Підсумкова семестрова контрольна робота					11		1	10
Усього за модулем №1		90	10	20	60	90	6	4	80
Усього за навчальною дисципліною		90	10	20	60	90	6	4	80

2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Лекції	СРС	Лекції	СРС
1	2	3	4	5	6
1.1	Концептуальні засади теорії стратегічного управління підприємством. Стратегічний процес на підприємстві	2 семестр		2 семестр	
		2	5		5
1.2	Стратегічні орієнтири підприємства: місія, візія, цілі. Розробка стратегії окремих бізнесів та їх систем	2	5		5
1.3	Управління реалізацією стратегічних планів та стратегічними змінами	2	5	2	5
1.4	Інновації і циклічність економічного розвитку. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	2	5	2	5
1.5	Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	2	5	2	10
Усього за модулем №1		10	25	6	30
Усього за навчальною дисципліною		10	25	6	30

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 11 з 19	

2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Практ. заняття	СРС	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
1.1	Концептуальні засади теорії стратегічного управління підприємством. Стратегічний процес на підприємстві	2 семестр		2 семестр	
		4	5		10
1.2	Стратегічні орієнтири підприємства: місія, візія, цілі. Розробка стратегії окремих бізнесів та їх систем	4	5		5
1.3	Управління реалізацією стратегічних планів та стратегічними змінами	4	5		10
1.4	Інновації і циклічність економічного розвитку. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	4	5	2	10
1.5	Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	2	5	1	5
1.8	Модульна контрольна робота №1	2	10		
1.9	Підсумкова семестрова контрольна робота			1	10
	Усього за модулем №1	20	35	4	50
	Усього за навчальною дисципліною	20	35	4	50

2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг

№ п/п	Зміст самостійної роботи студента	Обсяг СРС (годин)	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	25	30
2.	Підготовка до практичних занять	25	40
3.	Підготовка до модульної контрольної роботи	10	
4.	Підготовка до підсумкової семестрової контрольної роботи		10
	Усього за навчальною дисципліною	60	80

2.4.1. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

1. Характеристика та тенденції розвитку сучасної економіки. Якісна зміна природи відносин за умов постіндустріального етапу розвитку

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 12 з 19	

суспільства (так званої «нової» економіки)

2. Характеристики «нової» економіки. Діапазон джерел конкурентних переваг підприємства в контексті моделей його розвитку: «внутрішній розвиток — зовнішній розвиток», «організаційний розвиток — діловий розвиток»

3. Сутність стратегічного управління та його роль у забезпеченні розвитку підприємства. Дефініція стратегічного управління. Мета і принципи стратегічного управління

4. Порівняння оперативного та стратегічного управління Проблеми розвитку вітчизняних підприємств

5. Концепція та практика впровадження стратегічного управління на підприємствах

6. Сутність стратегічного процесу на підприємстві. Відмітні ознаки стратегічного процесу

7. Стейкхолдери підприємства та їх інтереси. Способи узгодження інтересів стейкхолдерів у стратегічному процесі

7. Стратегічна рефлексія та її значення у стратегічному процесі підприємства. Стратегічні дії як складова стратегічного процесу.

8. Стратегічна орієнтація підприємства: сутність та призначення

9. Концепція стратегічної візії за Д. Аакером

10. П'ятиетапна модель життєвого циклу підприємства

11. Загальні стратегії підприємства на різних етапах життєвого циклу підприємства. Класифікаційні ознаки стратегій підприємства

12. Загальні та загально-конкурентні стратегій

13. Ресурси та компетенції підприємства

14. Матеріальні та нематеріальні ресурси. Аналіз ресурсів за категоріями: людські, фінансові, виробничо-технологічні, інформаційні, комунікативні, матеріальні ресурси. Аналіз ресурсів за ступенем їх специфічності.

15. Системи оцінювання діяльності підприємства та їх еволюція. Сутність та етапи розроблення збалансованої системи показників (BSC)

16. Чотири перспективи збалансованої системи показників: фінанси, клієнти, процеси та навчання. Етапи розробки BSC. Стратегічна карта цілей підприємства та принципи її побудови.

17. Менеджмент знань як управлінська технологія. Класифікація знань підприємства

18. Призначення управління знаннями як специфічної методології набуття підприємством стійких конкурентних переваг.

19. Поняття економічного зростання. Причини циклічного розвитку економіки. Теорія «довгих хвиль» М. Д. Кондратьєва. Положення теорії Й. Шумпетера.

20. Різновиди ефектів інноваційної діяльності: економічний ефект, науково-технічний ефект, науковий (пізнавальний) ефект, соціальний ефект, екологічний ефект.

21. Методи вимірювання рівня інноваційного розвитку: розрахунок зростання обсягів доходу у порівнянні з аналогом; оцінювання ефективності інновацій за показниками терміну корисного використання; застосування системи оціночних показників, які враховують інтереси різних учасників інноваційного проекту; розрахунок інтегрального (загального) ефекту від створення, виробництва та експлуатації нововведень; застосування методів компаундінгу та ануїтету у поєднанні з методом дисконтування; використання двох норм доходу на капітал.

22. Поділ ринкових суб'єктів інноваційної діяльності на чотири категорії: експлеренти, патенти, комутанти і віаленти. Венчурне підприємство та його форми: незалежні венчурні фірми; впроваджувальні фірми; венчурні фірми, що фінансуються інвестиційними фондами; внутрішній венчур.

23. Особливості формування та функціонування бізнес-інкубаторів: послуги та учасники. Оцінка складових їх майбутнього успіху: бізнес-ідеї, команди і компанії.

24. Зв'язок інновацій досліджень та виробництва. Формування та функціонування нових організаційних структур: регіональні науково-технологічні центри; технопарки; технополіси. Необхідність спільного проведення науково-дослідницьких робіт

25. Організаційні форми науково-технічної кооперації: галузеві міжфірмові дослідницькі інститути; науково-технічні альянси; консорціуми; спільні підприємства.

26. Глобальне конкурентне середовище та інформаційно-комунікаційні системи. Основні напрями глобального перетворення економіки. Особливості інноваційного розвитку в умовах глобалізації

27. Основні тенденції світового науково-технічного розвитку зумовлені становленням нового технологічного укладу.

28. Необхідність оцінки інформаційних та комунікаційних технологій. Індекс інформаційних та комунікаційних технологій економіки знань. Індекс технологічної оснащеності. Ефективність маркетингових комунікацій в інноваційній сфері.

29. Елементи інноваційної інфраструктури: фінансово-економічний супровід інноваційної діяльності; сертифікація інноваційної продукції; захист прав інтелектуальної власності та консультативне забезпечення; експертиза проектів; розроблення спеціальних програм розвитку національних технопарків та інкубаторів

30. Складові елементи та характеристики форм передачі технологій на ринку інновацій: некомерційна, комерційна, вертикальна, горизонтальна, активна, пасивна.

31. Поняття дифузій інновацій. Зацікавлені та незалежні джерела інформації. Класифікація споживачів за ставленням до інновацій. Маркетингові стратегії подолання споживчого опору інноваціям на ринку. Криві дифузії інновацій. Внутрішні та зовнішні фактори мотивації споживача. Характеристика засобів просування різних видів товарних інновацій. Позиціонування інноваційних товарів на ринку

32. Стратегії інноваційного розвитку підприємства: традиційна, імітаційна, залежна, опортуністська, оборонна, наступальна

33. Особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства. Рівні стратегічного планування інноваційної діяльності на підприємстві. Способи та методи активізації інноваційної діяльності на підприємстві.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Крім того студентам надаються індивідуальні консультації (як при зустрічі викладача зі студентом так і через інтернет).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни застосовуються навчальні технології: робота в малих групах, семінар-дискусія, мозкова атака, кейс, презентація тощо.

3.2. Рекомендована література

3.2.1. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с

3.2.3. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком : Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга». – К.:Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. – 324с.

3.2.4. Любанова Т.П. Стратегічне планування на підприємстві: навч. посіб./ Т.П. Любанова, Л.В. Мясоедова, Ю.А. Олейникова. - Март, 2009. - 400 с.

3.2.5. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку підприємств: монографія / за ред. к.е.н., доцента Ю.С. Шипуліної. – Суми: ТОВ «ДД Папірус», 2012. – 458 с.

3.2.6. Міщенко А. П. Стратегічне управління - К.: 2004, - 366 с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 15 з 19	

3.2.7. Немцов В.Д. Стратегічний менеджмент: навч. посіб./ В.Д. Немцов, Л.Є. Довгань. - К.: КПІ, 2001. - 557 с.

3.2.8. Скорук О.В. Особливості формування стратегії корпоративної безпеки підприємства. - Л. 2010 - 407 с.

Допоміжна література

3.2.9. Ареф'єва О.В. Закономірності інтелектуалізації управління підприємством на основі розвитку бізнес-моделей. *Problems of Economy*. 2019. Вип.4. С. 111-119.

3.2.10. Ареф'єва О.В. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: Монографія. За редакцією Ареф'євої О.В. К:НАУ, 2018. 260 с.

3.2.11. Ареф'єва О.В., Пілецька С.Т., Резніченко Д.С. Стратегічне управління потенціалом інноваційного підприємства. Інноваційні платформи управління економічними процесами в умовах цифровізації економіки: кол. моногр. За ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2020. 293 с.

3.2.12. Довбня С. Б., Довбня С.Б., Письменна О.О. Еволюція стратегічного управління підприємством в контексті розвитку маркетингових концепцій. Проблеми економіки та політичної економії. 2017. № 1. С. 115-128. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/perp_2017_1_8

3.2.13. Пілецька С.Т., Коритько Т. Ю. Методика комплексної оцінки антикризового потенціалу підприємства. Економіка промисловості. 2019. №3(83). С. 76 – 92.

3.2.14. Пілецька С.Т., Ткаченко Є.В. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємства «Економічні студії» Випуск 1 (27) березень 2020 р. С.146 – 151.

3.2.15. Романенко О. О. Еволюція підходів до стратегічного управління розвитком підприємства. Управління розвитком : зб. наук. пр. / Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. – Харків, 2016. - № 4. - С. 117–123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2016_4_19

3.2.16. Тертичка В.В. Стратегічне управління : підручник. Київ : «К.І.С.», 2017. - 932 с.

3.2.17. Kwilinski, A., & Kuzior, A. (2020). Cognitive technologies in the management and formation of directions of the priority development of industrial enterprises. *Management Systems in Production Engineering*, 28(2), 133-138. <https://doi.org/10.2478/mspe-2020-0020>

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 16 з 19	

3.3.2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3.3.3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

3.3.4. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль №1	
Виконання завдань на практичних заняттях	2 семестр	2 семестр
	106×6=60	106×4=40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	31 бал	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	-
Виконання підсумкової семестрової контрольної роботи		40
Усього за модулем №1	80	80
Екзамен	20	20
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

Рейтингова оцінка в балах				Оцінка за національною шкалою
Виконання завдань на практичних заняттях	Екзамен	Виконання модульної роботи	Підсумкова семестрова контрольна робота	
9-10	18-20	18-20	36-40	Відмінно
8	15-17	15-17	30-35	Добре
6-7	12-14	12-14	24-29	Задовільно
менше 6	менше 12	менше 12	менше 24	Незадовільно

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 17 з 19	

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл.4.3), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкових модульних рейтингових оцінок в балах оцінкам за національною шкалою

Модуль №1	Залік	Оцінка за національною шкалою
Денна форма навчання Заочна форма навчання		
72-80	18-20	Відмінно
60-71	15-17	Добре
48-59	12-14	Задовільно
менше 48	менше 12	Незадовільно

Таблиця 4.4

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 18 з 19	

навчальної картки та залікової книжки студента.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до академічної довідки про виконання освітньо-наукової програми.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегічне управління та інноваційний розвиток підприємства»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 19 з 19	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				